

Bratislava, 21. III. 1938.

Vážený pane sekční šefe,

právě jsem se na universitě dočetla, že v sobotu t. m. přednášíte o Zalkavcovi u nás a přivítala jsem to jako vzácnou příležitost k tomu, abych Vás pěkně a upřímně pozvala k nám.

Když to tak spočítám, nebyl jste u nás vlastně už takřka sedm let. A když jste nás tehdy v Racištorfu navštívil, byli jsme ještě úplně začátečníci, v práci, v manželství, v životě zkrátka ve všem. Vzpomínám si, jak jsem Vás tehdy pohostila obloženými chlebičky a musím se tomu v duchu zasmát. Bylo by tedy opravdu moc hezké, kdybyste se mohli po těch sedmi letech zase u nás sejít, najdete-li si ovšem alespoň chvilku času pro své přátele. Domnívám se, že v sobotu Vám už stěží zbytek času ne navštívím a proto si Vás dovoluji pěkně pozvat, pane sekční šefe, na neděli na oběd - předpokládajíc ovšem, že dáte přednost pozitivním duchovním před těmi tělesnými a že se spokojíte s tím, co Vám já dovedu ukuchtit. Udělal byste mi opravdu velikou radost, kdybyste moji pozvání neodmítnul. Pro každý případ Vás však prosím, abyste mi ještě laštavi lístečkem zpravil, můžeme-li Vás v neděli oslovovat.

Velice se už těšíme, že Vás v Bratislavě uvidíme, a udělal byste nám opravdu velkou radost, kdybyste si pro nás našel chvilku času.

Uctivě Vás pozdravuje

O Meneclová!

Milostivě paní a slečně Boženu se uctivě pozdravím.

Také já se připojuji k ženině pozvání a tomu si na shledanou.

Vás

Menecl

V Bratislavě 9. Května 1938.

Milostivá paní,

srdčně jsme se s mužem zasmáli humornímu líčení pana sekčního šéfa o přehoděch doctu ~~Abasvera~~, který nikdy nedosel cíle a zároveň jsme byli dojata řečí a pozorností, již jste nám chtěla projevit svoji vzpomínku. Děkujeme Vám co nejaktivěji za zcela neočekávanou laskavost, kterou nám - aniž toho zasluhujeme - projevujete. Jen jedině nás utěšuje na celé věci, že se ani jeden z doctů jistě nestaral a že slečna Bojda si při jeho požádání alespoň na nás vzpomněla, což by jinak - zoláště teď před maturitou - jistě sotva učinila. Věřte, milostivá paní, že jste nám svou pozorností, i když její zhmotnění nedoslo cíle, způsobila opravdovou radost, za níž se uhlíme opět vašimi dlužnicíky.

Doufám jen, že pan sekční šéf splní přísahu, kterou vyslel k nebesům plátnem clonou výstavní síně Umělecké Besedy a že přiveze slečnu Bojdu přistě do Bratislavy; já tak budu mít alespoň přítelstost se Vámi nepřímo odvedenou a laskavost, s níž jste si na nás vzpomněla. Jen bych prosila, aby slečna Bojda mně před odjezdem zpravila o svém příjezdu. Musím si udělat malou program, abych ji tu Bratislavu ukázala systematicky i zábavně a připravít se na její jisté všetečné otázky, kterými by mě docela mohla přivést jinak do rozpaků.

Jinak jsem se po rozednutí nedostředivě ^{pana choti} Bratislavě docela vzdala naději, že bych se s ním mohla chvíli nerušeně pobavit. Lidé jsou zde na něj tak zvědaví a zvědaví, že

to skutečně docela překonal očekávání moje představy.
Sotva jsem s ním chvilu mluvil, už intervenovali u nás,
aby mě odvolal a alých zvolnila cestu jiným. Chudě-
litěji ho a přestávám se divit, že sem přijde potom inko-
niz a ani nám o tom rádečky nenapišou. Skoro jsem vás,
milostivá paní, litovala, že i Vy jste takto sobeckými rájnými
lidi zkracována; jistě se už těšíte, až pan sekretář přijde
do penze a bude zase trochu patřit vám a domova.

Ještě jednou vám upřímně děkujeme a uctivě zdravíme.

Ruce vám líbá

Dmenclova!

Bratislava, 28. října 1938.

Vážený pane redakční šéfe,

dostala jsem dnes váš dopis a mnohokrát vám za něj děkuji. Poněvadž, jak z něj vidím, neráče být dostatečně informován o tom, proč a jak jsme se odhodlali k tomu, že vám muž napsal, dovoluji si vám to stručně vylicít.

Jeho dopis totiž nebyl projevem pesimismu a nevznikl na základě nedostatečných informací. Je tam totiž dokonce o všem zpraven jednou z novin, jednou přímo ode mne a já zase se informuji zde, v ústředí, v Bratislavě. Čepe však plně, že jeho dopis považujete za projev neinformovanosti: i tehdy, jak z dopisů jeho soudím, není nic o tom, co se zde, na Slovensku, děje a netřby druhého syna a snachy z Bran. ^{*Bystrice} ~~Staronice~~ rovněž považuje za nemotivované. Ptal se mne v posledním dopise, co je pravdy ne tom, co hlásal včelenský rozhlas a já jsem musela většinu jeho informací z tohoto nekalého pramene považovat za naprosto správnou. Myslím, že hlavní vada je v tom, že české noviny se tomuto tématu umyšleně vyhýbají a že slovenské časopisy, dříve opoziční, dnes však vstoupí se u vás nekolportují.

Jisto je, že jsme dnes v očích Slováků-lidáků co do pořadí děvání až za židy a v očích ostatních jsme politování hodným, avšak cizím elementem. Je to přirozeně revoluční hnutí, ale snad mne nebudete mti za zlé, když si vám dovoluji odpovout v tom, že se podobá naší revoluci z r. 1918. Teď se zmocnila vlády strana českým nepřátelské sice zrovna tak jako

tehdy třeba nepřátelská Rakousku, ale toto nové Slovensko, které se teď rodí, bude se rozdívat od tehdejšího Československa zcela jistě fašistické, bude to země veskrze národní, jejíž nejvyšším cílem a účelem bude blaho národa bez ohledu na to, jakými prostředky se toho dočkáme. Nám, českům na Slovensku, pak nebude, než se prohlásit za menšinu anebo se slovakizovat - pokud se ovšem nevystělujeme na nový Zeeland, jak nám to, Slovák "doporučuje". Omilý úraz, který z tohoto totalitního pojetí pro nás vznikne, je a bude úplné oslepení objektivní vědy a naprostá nemožnost publikovat články - neprohlásíme-li se za menšinu, ovšem.

Partikulární důsledky, které pro nás dva z toho plynou, jsou jasné: Vášek bude jakýmkoli Slovákem, bez ohledu na kvalifikaci a postup předstížen (tak je tomu už dnes na Krapišovském úřadě, kde mladí úředníci - Slováci se stali šéfy), nehledě k tomu, že agenda v paměťkové úřadě zde při druhéšší pozici Kletu bude vlastně beznadějná; on bude nucen psát slovensky "uoměrněnou vědu." Jak vidíte, máme sekání šéfe, na univerzitní dráhu už ani nemyslíme, Vášek bude rád, když se zdrží v hodnosti nehonorovaného docenta. Ale o to vše při druhéšší větrnou polovinu nejde. Nejde nám o kariéru a nejdeme nám, nebo alespoň Váškov nejde o úspěch; jde nám o možnost svobodného důševního života, o volnost tvůrčí práce, o důstojnost a cest osobní a větrné i větrné. Zde se teď nedá dýchat, jsme zde parni, než se kardy hlupák odvažuje ohrožovat nos a nedoufám, že by se situace změnila, zůstane-li zachován totalitní režim v zemi.

Ani politická situace nestibně změnu k lepšímu. Jedná se teď o revizi hranic, která přirozeně dopadne pro

Slovačky - tak jako pro nás - špatně. Jak je zřejmo už z dnešního listu, svěde se vina zase na nás, ne Čechy a bude zase o jeden důvod více R perzekuci. Zde nejde o politickou legitimaci - učili se na to nebere zřetel - jde prostě o to, že jsme jedinon Češi a to už samo o sobě znamená dnes nepřátel zemi a nejopovrhovanější kásku lidí. Myslím, že v Praze nemá nikdo ani tušení o tom, jak to dnes na Slovensku vypadá, zrovna tak, jako my nemáme tušení o tom, jak to bylo a je v Praze. Jsme zde na Slovensku dnes, tak jako přes noc, skutečně nezákonnými cizinci, i když jejich jedinon důvod je, že jsou Češi.

To vše a hlavně obava o možnost svobodné vědecké činnosti nás vedla k tomu, že jsme vám napsali. A pak, věřte mně, pane sekční šefe, že se v človeku bouří všechna lidská a lidská hodota při tom přezírání a že bychom byli hrozně rádi, kdybychom mohli odejít sami, z vlastní vůle a nemuseli čekat na to, až bude jen pro to, že jsme Češi - neboť v našem případě nebude jiného důvodu - vyhození. Tady se teď dějí věci, že je človeku z toho opravdu na nic: Vaškův Rolega, dr. W., dopředone agrárník, teď vyšel autonomistickou kásku a nosí ji na tvář a do "slovačky" napsal poděstavy čtenář o zdejším Nat. divadle, v němž jako doklad ducha, který doand oledal vědu, lidovýchova a umění, cituje výrok, který ká němu přinesl při jeho habilitaci, jeden profesor ze zdejší university: "Porušte se dolezat vztahy starého umění na Slovensku k umění evropskému, to by vám pomohlo!" A při tom uvádí, že to dokumentuje ducha, který doand panoval na Romenského

universitě. Jak vidíte, je dnes všechno dovoleno, jak
malý Růžiček douhá, aby se z toho nevyhodil při myš-
lence na vás! A za ten Růžiček děkujeme dnes jen
tomu, že se ambice dr. W. Nelson, jak se zde, R. universitě,
ale R. divadlu.

Vy jste alespoň teď mezi svými, při všem tom nestěhla
to je jistě značná útěcha. Jak to bylo zálostné a jak to
intenzivně ukazovalo na propast mezi němi a slovatky,
tedy 6. října, zatím co my jsme byli pokorěni a poníženi
až do hlubin duše, se zde konaly manifesty a slavnosti,
združňující ~~se~~ radost nad tím, že shodli se sebe
to nenelidně čerke' jho... A přece tam i teď váš
musí být v dešti a nepohodě, zatím co jeho "porátek" zde,
jak vidět, připravují nádu. Přes to však bych se za nic na
světě nepomázala tak, abych někoho zde za vás protila.
A při tom je Hofm. Rli dvě dohoda ve svém místě a mu
nestoudně prohlásně do očí, že je úředníkem Slovenské
Rrafiny a že se mu nic nemůže stát, protože dohoda
neme' vyslouženo a nemůže do penze. Ráde bych
voda, Rolik těch Rlik už vyčistil, že se tak drží!

nepřítel vám, pane sekční šefe, proto, abych snad
něco na nynějším stadiu měla, je a bylo mi jasno,
že zde ještě musíme vytvářet, chtěli jsme se pouze
zajistit cestný ústup. Snad mně porozumíte a snad
mně prominete, když křato dlouhým dopisem vás
připravuji o váš drahocenný čas, ale jsem zde tak
sama a zrovna se dusím rozhodně nad tím vším.
ne snad, že bych to nechápala a že bych neviděla dobré stránky
ale té změny, jen lituji, že se tyto netýkají nás.

Upřímně vás, pane sekční šefe, pozdravuji a ještě
jednou vám děkuji za ujištění, že v případě největší
nůze neodysíte naše SOS; uctivě se potracím
a ruce líbám milostivě vám! Sličnu Bojdu moc
hezký pozdravuji a očko ne mi vzpomínám.

Váš Omenová!

30

Treba si uvedomiť tieto veci

Cesko-slovenská republika podľa sčítania ľudu v decembri 1930 mala rozlohy

Česko	52.062 km ² ,
Morava-Sliezsko	26.808 km ² ,
Slovensko	49.006 km ²
Rusínsko	12.617 km ² ,

Spolu 140.493 km².

Obyvateľov mala v milionoch

	všetkých	Slovákov a Čechov
Česko	7.11	4.73
Morava-Sliezsko	3.57	2.62
Slovensko	3.33	2.38
Rusínsko	— .73	— .04
Rusínsko (Rusov)		— .45

Po odtrhnutí územia budú mať rozlohy

Česko	asi 35.000 km ²
Morava-Sliezsko	asi 15.000 km ²
Slovensko	asi 43.000 km ²
Rusínsko	asi 9.000 km ²

Pri Slovensku a Rusínsku rátame na ten najhorší prípad.

Podľa rozlohy územia východné krajiny republiky budú mať prevahu.

Obyvateľstva budú mať

Česko	asi 4.7 miliona
Morava-Sliezsko	asi 2.3 miliona
Slovensko	asi 2.9 miliona
Rusínsko	asi 0.6 miliona

Musíme vedieť, že výnosnosť zemedelstva v Čechách a na Morave nemožno už veľmi dvíhať. Stratili väčšinu priemyslu a surovín (aj uhlie) a budovať nové priemyselné podniky nebude tak ľahko jednak pre nedostatok potrebných podmienok a jednak pre väčšie exportné prekážky. Český priemysel by bol spôsobilý na vývoz iba pri hodnom snížení životnej hladiny.

Z odtrhnutých území bude optovať hodne inteligencie, ako i polointeligentného a pomocou legitimácie politických strán vybudovaného úradníctva — ktorej pretvorenie na pôvodné manuálne zamestnanie bude dosť ťažké. Výživa prírastku ľudu bude ťažká.

Na Slovensku zostane ešte dosť poľnohospodárskej pôdy a zemedelско-technickými investíciami možno zvýšiť výnosnosť poľnohospodárskej výroby. Máme aj podmienky pre zakladanie nového priemyslu. Naša životná hladina následkom vykorisťovania doterajšieho režimu je nízka a budeme môcť aj lacno vyrábať. Od nás je bližšie aj k obytným trhom na juhu.

Pravda, máme aj hodne lesov a potom slovenská natalita je o mnoho väčšia, než za Moravou. Vo zvýšenej miere platí toto o Rusínsku.

Rozlohou a nádejným ekonomickým významom dôležitost Slovenska stúpne a ak by sme zostali v trialistickom útvere, veľký kategorický imperatív zmeniť názov česko-slovenský na slovensko-český a všetky centrálné úrady z Prahy preložiť na Slovensko a obsadiť ich slovenskými silami. Takéto zreorganizovanie je potrebné už aj preto, lebo komunikácia medzi západom a východom je absurdná a záujem hospodársky, politický veľký má centrum na Slovensku.

M. F.

Aby ste vedeli, máte málo v Čechách priemyslu
 máte veľa ľudí, ktorí vyšmížu do "slovakie"!